

Trygghet för
vanligt folk

LOs 29e kongress

Motioner och utlåtanden

Punkt 12. Ekonomi

Beslutsunderlag

Trygghet för vanligt folk

Josephine Klerks, 25 år, Handels, säljare vid Marimekko pop-up butik, Mall of Scandinavia, Solna.

Det är roligt att jobba i en collections shop, vara med och sälja in konceptet och kunna sprida kommande kampanjer. Vi har möjligen lättare att nå målgruppen 25–30-åringar som tidigare kanske inte har insett att hos oss kan du förena den fina kvalitén med klassiska modekläder och ändå få en tuff och personlig stil.

Vissa av trycken fyller 60 år. En del förknippar namnet med ”den där blomman” och tror i första hand att vi säljer tyger. I själva verket är det sedan länge modeplagg som tunna blusar och klänningar i viskos. Original printern är handmålade vilket synt på linjerna. Ränderna är inte exakta utan varje plagg är unikt i sitt tryck.

Det är trevligt med nya möten med människor och att ha fokus på personlig service. Det är en härlig energi inom företaget och jag har de bästa kollegorna. Vi peppar varandra och hjälps åt. Det känns att de är måna om oss, vi känner oss sedda och även om vi är timanställda betyder det inte att vi är ersättningsbara. Vi är trygga på golvet.

Sophia Gabrielsson

Innehåll

12. Vår ekonomi.....	4
12.a Finanskommitténs rapport.....	4
Motion 12.1	
12.b Ersättningsregler/Medlemsförmåner.....	13
Motionerna 12.2–12.8	
12.c LO-bank.....	20
Motionerna 12.9–12.10	

12. Vår ekonomi

12.a Finanskommitténs rapport

Finanskommitténs rapport till LO-kongressen 2020

Finanskommitténs uppdrag

Inför kongressen 2020 har LOs finanskommitté haft till uppgift att utvärdera frågan om förbundens avgift till LO under den kommande kongressperioden.

Under kongressperioden har LOs finanskommitté också haft i uppdrag att årligen göra en bedömning av utvecklingen av den genomsnittliga förbundsavgiften och årligen redovisa ett förslag på LO-avgiftens storlek till LOs representantskap.

Kommittén har bestått av representanter från samtliga förbund och har vid ett flertal möten under 2019 behandlat frågorna om den kommande kongressperiodens förutsättningar. Det senaste mötet ägde rum den 13 november 2019. Sammanfattande promemoria jämte kalkyler över prognos för LOs budget under kongressperioden distribuerades därefter till finanskommittén och har också föredragits på LOs arbetsutskott och styrelse.

Ekonomiskt läge

LOs ekonomi har under den gångna kongressperioden varit förhållandevis stabil. Det fackliga resultatet har påverkats av kongressen 2016 och de allmänna valen 2018. Förbundens medlemmar har minskat i antal (2018 -3 procent jämfört med 2015) samtidigt som förbundens medlemsintäkter ökat med 3 procent under samma period. Medlemsavgiften till LO har därför kommit att begränsas några år av det tak som kongressen 2016 beslutade om.

Under 2015 genomfördes en större omorganisation av LOs bolagsstruktur för att effektivisera kapitalförvaltningen. Detta innebar att all kapitalförvaltning numera bedrivs genom LOs helägda dotterbolag, Bantorget Förvaltning AB. Alla kommentarer om kapitalförvaltningen beskriver därmed verksamheten i dotterbolagen.

Finansmarknaden har varit volatil under kongressperioden, med en avkastning i LOs portfölj under 2019 på 18,6 procent och under 2018 med -3,8 procent. Genomsnittligt under 2016-2019 har avkastningen uppgått till 7,9 procent. Räntorna har, under hela kongressperioden, legat kvar på väldigt låga nivåer.

Kapitalförvaltningens långsiktiga fokus är, och har varit, att skapa direktavkastning för att finansiera den fackliga verksamheten. Ett led i detta har under kongressperioden varit att fortsatt utveckla fastighetsportföljen. Under perioden har innehaven i hotellfastigheter genom Västerkulla hotell holding tillkommit och Bantorget Hyresfastigheter byggts upp, det senare i samarbete med ett flertal förbund. Båda investeringarna har finansierats med medel som frigjordes när fastighetsinnehaven i Aberdeen fonder avyttrades. Fastighetsförvaltningens resultat för 2014 var 55 miljoner kronor (mnkr) och för 2018 101 miljoner kronor (mnkr).

Tabell 1 Verksamhetsresultat (mnkr)

År	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*	2020*
Medlemsavgifter	275	267	263	259	258	244	229	225	231	230	241	250	255	263	264	257	257	260	257
Verksamhetskostnader	365	354	340	324	349	305	333	264	295	310	349	327	329	319	340	332	370	377	446
Resultat	-90	-86	-77	-65	-97	-61	-104	-39	-64	-57	-82	-53	-46	-26	-56	-41	-96	-35	-160

* Siffrorna för 2019 och 2020 är budgeterat belopp.

Tabell 1 beskriver enbart de kansliberoende nettokostnaderna och kan inte jämföras med LOs resultat i årsberättelserna eftersom utgångspunkten är att inkomster från medlemsavgifterna ska motsvara verksamhetskostnaderna.

Medlemsavgifterna har inte, sedan 1999, täckt kostnaderna för den fackliga verksamheten. Det innebär att resultatet av kapitalförvaltningen årligen finansierat underskottet. Detta accentueras ytterligare som ett resultat av det ägarstyrningsarbete som pågår, där avsikten är att ytterligare höja kapitalförvaltningens utdelning till LO för att finansiera den fackliga verksamheten.

LOs egna kapital

Kongressen 2008 beslutade att LOs bundna egna kapital ska motsvara det belopp som fanns i räkenskaperna vid utgången av 1999 och värdesäkras genom att, genomsnittligt över kongressperioden, det ska finnas tillgångar vars marknadsvärde minst är lika stort som det bundna egna kapitalet ökat med konsumentprisindex från basår 2000. Det ursprungliga syftet med värdesäkringen var att LOs styrelse skulle kunna ta kapitalavkastningen i anspråk enligt en särskild beslutsordning utan att äventyra LOs kapitalbas. Detta framgår av avgiftskommitténs rapport vid kongressen 2000.

Det egna kapitalet ska betraktas som en fond att användas vid konflikt i enlighet med LOs stadgar och ska också kunna tas i anspråk av LOs styrelse för särskilda ändamål av stor vikt för LOs medlemmar.

LOs finansiella ställning bör vara så pass god att det finns stora säkerhetsmarginaler. Det innebär att LO ska kunna hantera oförutsedda händelser så som politiska beslut, stora minskningar av LO-förbundens medlemstal och stora fall på kapitalmarknaderna. Dessutom är det viktigt att det finns ekonomiska möjligheter till strategiskt viktiga insatser som till exempel opinionsbildning och eventuella förändringar av verksamheten.

Förutom ovan nämnda finansiella förpliktelser kan LO också komma att utbetala konfliktersättning. I enlighet med LOs stadgar § 18 mom. 1–2 har anslutna förbund rätt att hos LOs styrelse begära konfliktersättning i de fall förbundet begärt och fått konflikttillstånd. Samma rätt att begära konfliktersättning gäller vid lockout, där lockouten föranletts av en stridsåtgärd som godkänts av LOs styrelse. Enligt § 19 mom. 1–2 kan LO också komma att utbetala konfliktbidrag på upp till 20 procent av utbetald konfliktersättning vid strejk eller lockout i samband med förbundsgemensamma förhandlingar.

Sannolikheten att LO ska betala ut konfliktersättning i stor omfattning är låg. Vid en analys av LOs medlemsförbund framgår att så gott som samtliga 14 förbund själva har en mycket god finansiell ställning och därmed på egen hand kan hantera eventuella konflikter. Det finns dock förbund som kan komma i den situationen att de behöver ansöka om stöd från LO. Det gäller främst några av de till medlemsantalet mindre förbunden, vilket också per automatik begränsar utbetalningarnas storlek.

Nedan redovisas det genomsnittliga marknadsvärdet av LOs tillgångar i kombination med koncernens bokförda egna kapital i tusental kronor.

Marknadsvärdet är beräknat som koncernens egna kapital justerat för övervärden i moder- och dotterbolag med hänsyn taget till minoritetsandelar och latent skatt.

Tabell 2 Justerat eget kapital

År	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Eget kapital (tkr)	2 971 015	2 725 092	2 625 194	2 518 917	2 433 826	2 353 546	2 364 197	2 372 037	3 136 307
Övervärde fastighet	3 536 926	2 682 446	2 291 381	1 575 127	1 247 018	1 084 705	905 150	859 533	786 486
<i>avgår minoritet</i>	-1 373 321	-1 017 769	-854 319	-544 916	-413 821	-352 666	-273 145	-262 449	-248 841
Övervärde korta placeringar	112 507	512 735	382 477	310 111	357 904	272 581	110 817	186 229	-5 664
Summa övervärde före skatt	2 276 112	2 177 412	1 819 539	1 340 322	1 191 101	1 004 620	742 822	783 313	531 981
Skatt 22 %	-500 745	-479 031	-400 299	-294 871	-262 042	-221 016	-163 421	-172 29	-117 036
Justerat Eget kapital exkl skatt	4 746 382	4 423 473	4 044 434	3 564 368	3 362 885	3 137 150	2 943 598	2 983 021	3 551 252

Det värdesäkrade egna kapitalet för 2018 uppgick till 1 516 miljoner kronor att jämföra med de genomsnittliga tillgångarna på 4 746 miljoner kronor. Detta innebär att kongressens krav på eget kapital är tillgodosett.

LO-avgiftens utveckling

Tabell 3 Medlemsintäkter (mnr)

År	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*	2020*
Utfall	280	275	267	264	259	255	244	229	225	231	234	241	250	255	257	262	257	257	260	257

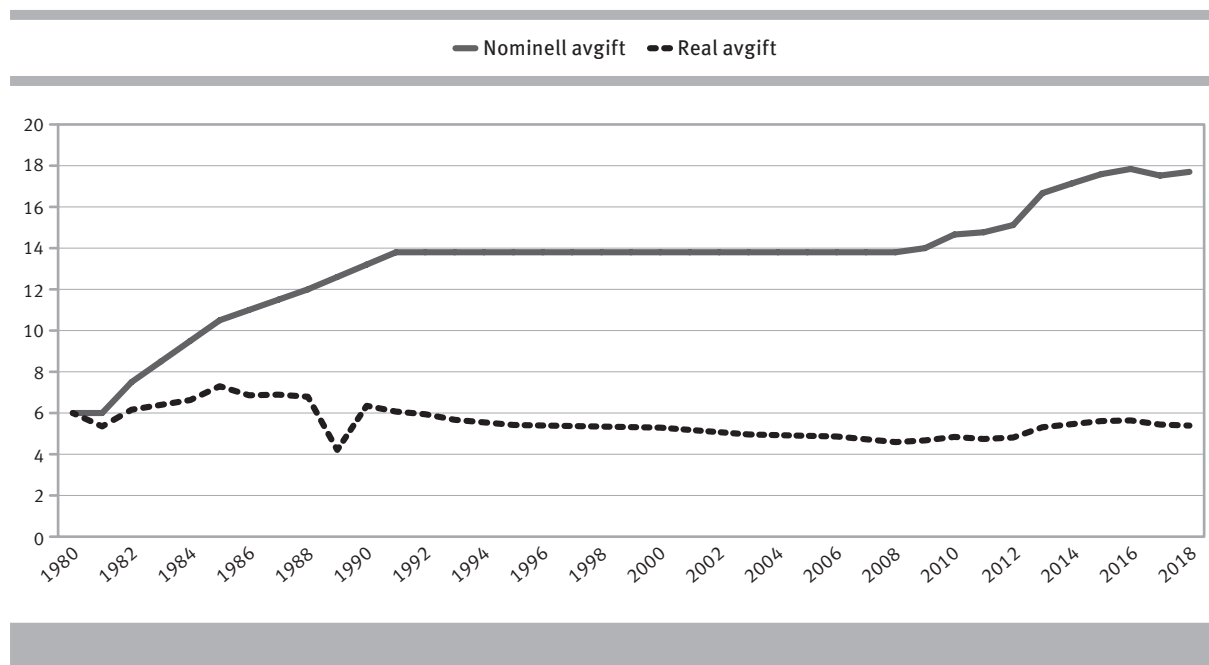
* Budgeterat.

Medlemsintäkterna har i nominella tal minskat från 2001 till 2009, huvudsakligen på grund av minskat antal medlemmar i förbunden. Detta framgår av tabell 1 som redovisar LO-avgiftens utveckling. LO-kongressen 2008 beslutade att förbundens avgift till LO skulle ha följsamhet med förbundens medlemsavgifter vilket resulterat i en förbättrad ekonomisk situation för LO, trots vikande medlemstal.

Fram till 1990 beslutades avgiftens storlek per medlem årligen för att 1991 fastställas till 13,80 kronor per medlem och månad. Denna nivå gällde fram till 2009.

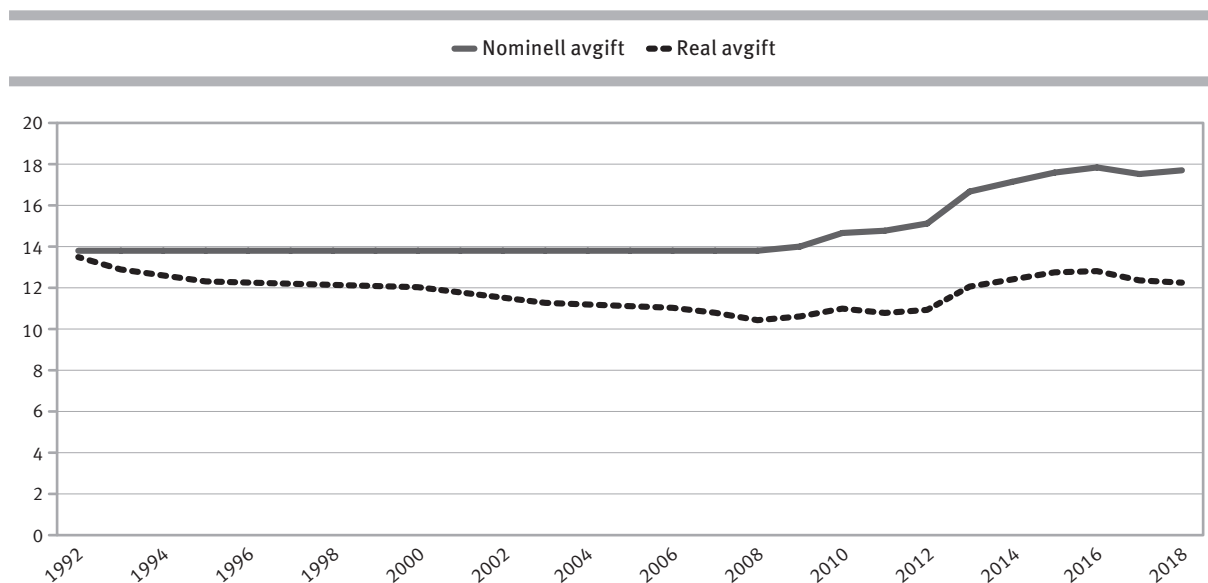
Nedan redovisas avgiften per medlem och månad både nominellt och i reala termer med basår 1980. Noteras bör, att trots höjningar av avgiften i början av 1980-talet, minskade det reala värdet på grund av inflationen. Det reala värdet har beräknats utifrån konsumentprisindex (KPI). En stor del av LOs verksamhetskostnader är personalkostnader där löneutvecklingen inte alltid överensstämmer med KPI.

Figur 1 LO-avgiftens storlek i kronor per medlem 1980–2018

1991 låstes förbundens avgift till LO till 13,80 kronor per medlem och månad vilket visas i nedanstående graf. Minskat medlemsantal hos förbunden och en avgift som reellt minskade i värde varje år ansträngde LOs ekonomi och därmed möjligheten till fackliga initiativ.

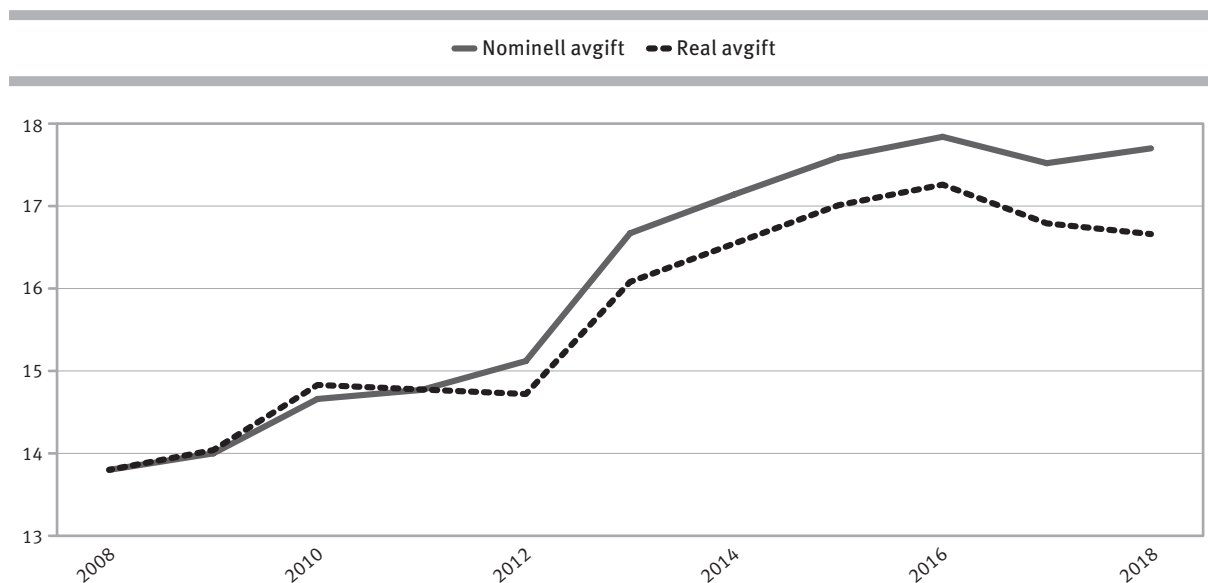
Figur 2 LO-avgiftens storlek i kronor per medlem 1992–2018

Kongressen 2008 beslutade att höja avgiften för 2009 till 14,00 kronor per medlem och månad samt att avgiften till LO därefter skulle ha följsamhet med förbundens avgiftsutveckling. Detta har inneburit att värdet av avgiften inte har urholkats av inflationen som i och för sig har varit blygsam de senaste åren.

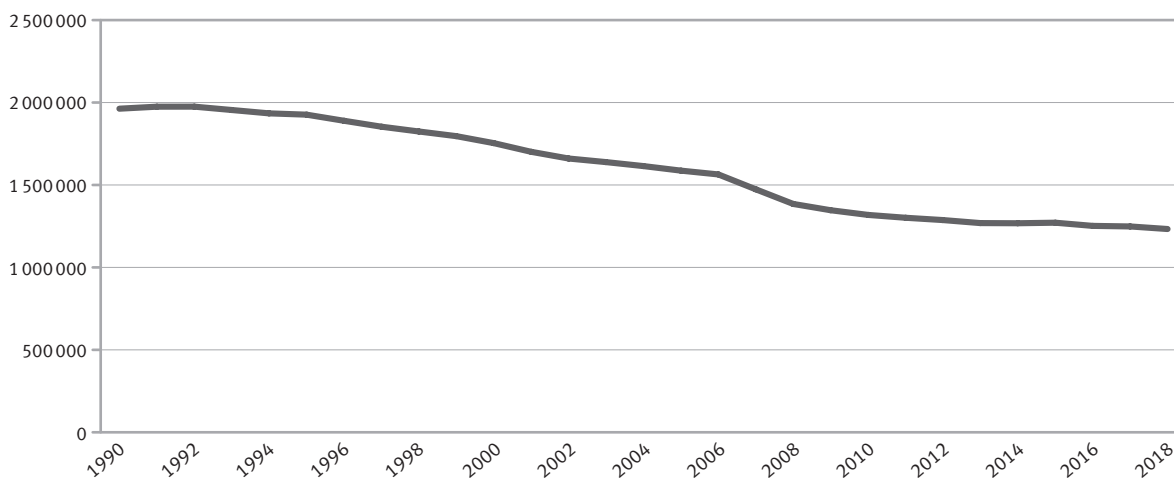
Kongressen 2016 beslutade att införa ett tak under kongressperioden för hur stor avgiften skulle kunna bli. Detta tak har tillämpats på 2018 och 2019 års avgifter.

Figur 3 LO-avgiftens storlek i kronor per medlem 2008–2018

Medlemsutvecklingen

Figur 4 Medlemsutvecklingen (aktiva medlemmar)

Medlemsantalet har fram till 2018 fortsatt att minska, vilket till stor del kan förklaras med strukturförändringar på arbetsmarknaden och att yngre generationer har lägre anslutning än äldre. Under 2007 minskade medlemsantalet med 120 000 aktiva medlemmar. Det är den största minskningen under perioden efter 1990. De förändringar i avgifterna till arbetslöshetsförsäkringen som infördes 2007 påverkade även medlemsutvecklingen för 2008. Från och med 2009 har antalet medlemmar minskat i en lägre takt för att 2014 och 2015 i princip vara oförändrat. Från 2016 har antalet vikt av nedåt något igen.

Avgiftssystem

Nuvarande avgiftssystem består av tre avgiftsklasser, där förbunden har hänförts till de olika klasserna beroende på det relativa löneläget mellan förbunden med kompensation för deltidarbete. Avgiften i klass 1 är 5 procent högre än avgiften i klass 2 och i klass 3 är avgiften 5 procent lägre än i klass 2.

LOs finanskommitté har diskuterat frågan om indelning i avgiftsklasser och funnit att det inte finns skäl att ändra på indelningen för den kommande kongressperioden då varken förbundsstruktur eller det relativa löneläget förändrats.

Tabell 4 Indelning av förbunden i avgiftsklasser

Klass 1 (+5 procent)	Klass 2	Klass 3 (-5 procent)
Byggnadsarbetareförbundet	GS Facket för Skogs-, Trä- och Grafisk bransch	Fastighetsanställdas Förbund
Elektrikerarbetareförbundet	Livsmedelsindustriarbetareförbundet	Handelsanställdas förbund
Pappersindustriarbetareförbundet	Industrifacket Metall	Hotell- och restaurangfacket
Målareförbundet	Seko, Service- och kommunikationsfacket	Kommunalarbetareförbundet
	Transportarbetareförbundet	Musikerförbundet

Kongressperiodsbudget

Under hösten 2019 har LO arbetat med en flerårsprognos för att belysa kostnadsutvecklingen under den kommande kongressperioden och för att samtidigt bedöma hur verksamheten ska kunna finansieras och samtidigt utvecklat ägarstyrningen över de affärsdrivande dotterbolagen. Målsättningen är att öka den del av LOs verksamhet som finansieras av dotterbolagskoncernen.

Förbundens medlemsavgift till LO har räknats på samma sätt som tidigare, men med ett tak för avgiften som under innevarande kongressperiod. Förbundens medlemsutveckling har prognostiserats med utgångspunkt i fem års rullande genomsnittliga förändring.

Under prognosperioden upphör LOs huvudmannaskap för Facket försäkringsprojektet som finansierats med anslagsmedel. Flertalet kostnadsposter i detta är rörliga men cirka 15 miljoner kronor per år bedöms bli en resultat effekt i LO när anslagen från och med 2021 upphör.

För finansiering av LOs fackliga verksamhet har affärsverksamheten under Bantorget Förvaltning ökat i betydelse och kommer att få en allt större betydelse under prognosperioden. Utredningar gjordes under 2018 om möjlig utdelningsnivå från dotterbolagen, vilket utmynnade i det resultatkrav som uttrycktes i 2019 års ägardirektiv till bolagen. Där fastställdes att utdelningen ska uppgå till 60 miljoner kronor (mnkr) under 2020 och 125 mnkr per år för åren 2021–2024.

Baserat på dessa förutsättningar visar kalkylen på ett underskott i LOs verksamhet, efter utdelningar från dotterbolagen, som uppgår till 369 mnkr för hela perioden 2020–2024, och 265 mnkr för kongressperioden 2021–2024. Uppgifterna är uppdaterade med budget för 2020 det vill säga baseras inte längre på den prognos för 2020 som togs fram innan budgetarbetet var avslutat. Underskottet har också full inverkan på LOs likviditet, det vill säga förmågan att reglera kortfristiga skulder.

I Bantorget Egendom-koncernen där framförallt fastighetsinvesteringarna finns, har ett arbete bedrivits en längre period för att bedöma framtida utdelningskapacitet framförallt i syfte att klarlägga förmåga att efterleva ägardirektivets krav. Tillsammans med en utdelning om 55 mnkr per år från Bantorget Finans (i dag 30 mnkr per år) klarar koncern att utdela 49 mnkr mer än ägardirektivets krav under åren 2020–2024 eller 24 mnkr mer under kongressperioden 2021–2024.

Förutsättningarna för att affärsverksamheten ska kunna hålla denna kraftigt höjda utdel-

ningsnivå är att konjunkturen följer en normal utveckling och att inga finanskriser inträffar. Utdelningsnivån möjliggör ändå nödvändiga löpande återinvesteringar i befintliga tillgångar. Däremot kommer kapital inte att ansamlas i koncernbolagen för utveckling av verksamheterna i syfte att på längre sikt säkerställa en hållbar utdelningskapacitet. För detta behöver andra vägar sökas. För koncernens finansiella placeringar kräver den höjda utdelningen att placeringar omsätts, vilket då frigör medel för utdelning men också driver skattekostnader och riskerar att urholka nivån på förmögenheten. Direktavkastningen från de utdelande fonder som i dag finns i finansportföljen är inte tillräcklig för att uppfylla utdelningskraven.

Rena affärsrisker finns givetvis också i den löpande verksamheten i koncernbolagen och den höjda utdelningsnivån utgår från att vi kan bibehålla nyckelpersoner och nätverk. I olika engagemang finns olika stora risker för den bedömda utvecklingen, där Folkets hus bör nämnas som en investering med större risk eftersom man där står inför ett mycket omfattande renoveringsprojekt vars kostnader och tidplan kan påverka utdelningsmöjligheterna under prognosperioden.

Även med den progressiva utdelningsplanen inräknad kommer LO enligt prognosen att redovisa kraftiga underskott under hela prognosperioden. Underskottet uppgår till 242 mnkr under kongressperioden. Detta utgör alltså i dag ofinansierade aktiviteter där underskotten också har full effekt på likviditeten. 200 mnkr av underskottet utgörs av satsningar som LOs styrelse beslutat får genomföras genom anspråktagande av kapitalet för medlemsrekrytering (*Organisera eller dö*).

Sammanfattningsvis kan konstateras att underskotten under de kommande åren är betydande och att LO till följd av detta också kommer att ha en försämrad likviditet.

Sammanfattning och förslag

Underskottet i den fackliga verksamheten kvarstår och ökar under den kommande kongressperioden. Tidigare avgiftskommittéer har haft som utgångspunkt att verksamhetskostnaderna ska bekostas av medlemsavgifter men tvingats konstatera att detta inte varit möjligt att kombinera med ambitionerna i den fackliga verksamheten.

Finanskommittén konstaterar att LO även fortsättningsvis och i ökande omfattning måste finansiera delar av verksamheten med kapitalavkastningen.

Den finansiella utvecklingen i dotterbolagens verksamhet, det vill säga i finans- och fastighetsförvaltning, har varit positiv under kongressperioden. Direktavkastningen och de övervärden som finns gör det möjligt att tillskjuta ytterligare medel från kapitalförvaltningen under kommande kongressperiod.

I koncernen finns ett ansamlat eget kapital som överstiger det krav på eget kapital i LO som tidigare kongress fattat beslut om. Finanskommittén anser att även koncernens egna kapital ska tas i beaktande vid kommande krav på LOs egna kapital.

Medlemsavgiftens konstruktion med följsamhet mellan förbundens och LOs avgiftsutveckling har tillämpats sedan verksamhetsåret 2009. LOs finanskommitté har årligen redovisat förslag till LOs representantskap om förbundens avgift till LO. Detta har visat sig vara ett robust system som delvis löst problematiken med den negativa reala utvecklingen. Finanskommittén anser att nuvarande hantering med följsamhet är positivt och att den bör fortsätta under kongressperioden huvudsakligen för att bedöma om förbundens resurser per medlem minskar.

LOs finanskommitté föreslår:

att kongressen fastställer principen om följsamhet mellan resursutvecklingen på förbunden och resursutvecklingen på LO och att LOs finanskommitté får i uppdrag att årligen göra en bedömning av utvecklingen av den genomsnittliga förbundsavgiften och årligen redovisa ett förslag på LO-avgiftens storlek till LOs representantskap fortgår under kongressperioden,

att LOs representantskap får fullmakt att årligen pröva frågan om LO-avgiftens storlek,

att avgift i Klass 2 inte får överskrida ett tak om 17,84 kronor per aktiv medlem och månad under kongressperioden och

att LOs ledning ges i uppdrag att styra kostnadsutvecklingen i syfte att minska underskotten i LOs budget under kongressperioden

12.1

Avgiftssystem

Byggnadsarbetareförbundet region Öst

I dag bidrar förbunden med avgifter till LO genom antal medlemmar. Detta är en solidarisk handling och bidrar till att vi räknar på samma sätt. Nuvarande avgiftssystem består av tre avgiftsklasser. Vi är inte lika solidariska när det handlar om kronor per medlem mellan de olika medlemsförbunden med detta system.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att man reglerar avgiften likvärdigt mellan förbunden med samma avgiftsklass.

Utlåtande motion 12.1

12.1

att man reglerar avgiften likvärdigt mellan förbunden med samma avgiftsklass.

Nuvarande avgiftssystem består av tre avgiftsklasser, där förbunden har hänförts till de olika klasserna beroende på det relativa löneläget mellan förbunden med kompensation för deltidsarbete. Avgiften i klass 1 är 5 procent högre än avgiften i klass 2 och i klass 3 är avgiften 5 procent lägre än i klass 2.

LOs finanskommitté, där alla förbund varit representerade, har under hösten 2019 diskuterat frågan om indelning i avgiftsklasser och funnit att det inte finns skäl att ändra på indelningen för den kommande kongressperioden, eftersom varken förbundsstruktur eller det relativa löneläget förändrats.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att avslå motionen 12.1.

12.b Ersättningsregler/Medlemsförmåner

12.2

Ersättning för ledig dag

Kommunalarbetareförbundet avd Sydost

I ett samhälle där vi kämpar för jämställdhet är det viktigt att vi inom LO ser utanför rammarna i vårt tänk. Det är även viktigt att vi i LO-förbunden träder före. I dag är familjeliv och ledighet en viktig del för oss alla.

Vid konferenser, årsmöten, kongresser med mera som hen/förtroendevald i sitt uppdrag i LO kallas till, ersätts hen i dag med förlorad arbetsförtjänst för arbetsdag. Om LO-uppdraget infaller på ledig dag/fridag innebär detta att ingen ersättning utgår.

Vid införande av ersättning ledig dag/fridag innebär det att uppdragstagaren kan ta ut sin lediga dag vid annat tillfälle. Det skulle göra att fler vill engagera sig och ta LO-uppdrag.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO ska införa ersättning för uppdragstagare eftersom LO-uppdrag är på ledig dag/fridag.

12.3

LO måste undersöka möjligheten att utge ersättning till de förtroendevalda som representerar LO i olika organ på ledig dag

Kommunalarbetareförbundet avd Västra Svealand

Vi har ett gemensamt problem inom LO-familjen både bland de som är arbetslösa, deltidsanställda och timanställda, eller på annat sätt arbetar på oregelbundna arbetstider.

En ungdom som nyss kommit in i arbetslivet har oftast ingen fast anställning, utan någon form av visstidsanställning. När de är engagerade som skolinformatörer, eller har ett annat uppdrag inom LO och inte har ett bokat skift, får de heller ingen ersättning för sitt utförda uppdrag. Likadant gäller för dem som är deltidsanställda eller arbetar på oregelbundna arbetstider. Det innebär att det är svårt att få personer med dessa villkor att engagera sig inom LO. Detta är en oerhörd viktig fråga för att LO i framtiden ska uppnå sina mål.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att reglerna för ersättning för förlorad arbetsförtjänst för uppdrag inom LO ändras, så att ersättning också ska utgå för förlorat arbetstillfälle och/eller ledig dag.

12.4

Ersättning till de som utför arbete åt LO

Handelsanställdas förbund avd 17 Karlstad

Vi ser och hör att vissa LO-distrikt inte klarar sina mål angående skolinformationer. Man har problem med att få förtroendevalda att göra skolinformationer.

Vi tycker inte att det är konstigt då LO inte är beredda att betala de förtroendevalda som inte har jobb den dagen. Problemet är att inom de "kvinnodominerade" yrkena har vi många som inte har heltid eller ens tillsvidareanställningar. Det gör att de ska jobba gratis åt LO. I de "mansdominerade" yrkena jobbar man nästan alltid heltid och får då ut ersättning av LO.

Problemet är inte slut där, man kan heller inte ta skolinformationer då man i så fall inte kan jobba eller stå till arbetsgivarens förfogande vilket i sin tur leder till en rädsla att inte bli erbjuden jobb igen.

Detta gör att vi behandlar våra förtroendevalda olika, vissa får aldrig betalt medan andra nästan alltid får betalt. Det är oftast de redan utsatta i låglöneyrken och utan en stabil inkomst som får ta smällen. Vi skapar ett A- och ett B-lag även inom den fackliga verksamheten, något vi egentligen jobbar emot i samhället i stort.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO tar ett beslut om att det utgår en ersättning till förtroendevalda som inte har jobb för dagen samt

att ersättning sker i nivå med värdet av utbildningsarvodet.

12.5

Ersättning till de som utför arbete åt LO

Fastighetsanställdas Förbund avd Mjölby

I dag är det problem att få förtroendevalda att genomföra skolinformationer. Det är kanske inte så konstigt då LO inte är beredda att betala de förtroendevalda som inte har jobb den dagen, eller just den tiden då uppdraget ska utföras. LO ersätter bara faktisk förlorad arbetsförtjänst.

Problemet är att inom de "kvinnodominerade" yrkena har vi många som inte har heltid eller ens tillsvidareanställningar. Där jobbar man inte "normala" tider som klocka 7-16.

I de "mansdominerade" yrkena jobbar man nästan alltid heltid och får då ut ersättning av LO.

Problemet tar inte slut där. Då många känner sig otrygga och inte vågar ta på sig uppdrag då man inte kan stå till arbetsgivarens förfogande, och får en rädsla att inte bli erbjuden jobb igen.

Detta gör att våra förtroendevalda behandlas olika, vissa får aldrig betalt medan andra nästan alltid får betalt. Det är oftast de redan utsatta i låglöneyrken och utan en stabil inkomst som får ta smällen. Vi skapar klyftor även inom den fackliga verksamheten som vi egentligen jobbar emot i samhället i stort.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO tar ett beslut om att en timersättning i paritet med värdet av utbildningsarvodet ersätter förtroendevalda som inte har jobb för den dagen när uppdraget utförs.

12.6

Max ersättning för förlorad inkomst

Transportarbetareförbundet

Fackliga företrädare från våra arbetsplatser är en förutsättning för en stark arbetarrörelse med många medlemmar samt aktiva medlemmar. När man tar på sig ett fackligt förtroendeuppdrag så har man rätt till ersättning för sitt fackliga uppdrag när man är frånvarande från arbetsplatsen.

Dock så missar vi en grupp, de som är behovsanställda och inte har en fast lön. Tackar man nej till arbete så får man ingen lön och då utgår heller ingen ersättning från fackför-

bundet om man är på uppdrag i medlemmarnas tjänst. Vi behöver definitivt organisera den här gruppen också och se dem som den viktiga tillgång de är.

Vi behöver formulera om kraven för ersättning även för dessa så att om man tackar nej till ett tillfälligt arbete för att utföra ett fackligt uppdrag så ska man ha rätt till en ersättning som motsvarar den arbetsdag man missar. Eller om fackförbunden har annan praxis för ersättningar så är det dessa som ska gälla.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att ersättning för förlorad inkomst betalas ut även till "timanställda" som missar en arbetsdag på grund av ett fackligt uppdrag, i annat fall ska stipendie/arvode eller annan ersättning utbetalas som motsvarar förlorad inkomst.

12.7

Maxarvoden i LO och LO-förbunden

Transportarbetareförbundet avd 9

Avståndet mellan människor och makten har ifrågasatts vid många tillfällen i samhällsdebatten. En fråga vi måste ta på lite större allvar även inom fackföreningsrörelsen. Höga arvoden och misstänksamhet mot företrädare inom makt, fack och politik florerar i media.

Med den korta inledningen vill vi presentera tanken på hur vi arvoderar oss själva inom arbetarrörelsen och att vi funderar på vilka vi representerar.

Ett maxarvode som motsvarar genomsnittslönen vore det bästa sättet att återskapa ett förtroende för våra förtroendevalda och att avståndet minskar ekonomiskt mellan de som är förtroendevalda och de som utser förtroendevalda.

Som förtroendevald är man ofta ute och reser och då ska traktamenten och reseersättningar naturligtvis utgå enligt kollektivavtal. Pensioner betalas in till Fora som för vilken arbetssäljare som helst, likaså som sjukpenninggrundande inkomst och a-kassa kopplas till det arvode man får.

I förlängningen kan man anpassa samtliga ersättningar till maxarvoden. Men principen att den enskilde förtroendevalde inte ska förlora på sitt fackliga uppdrag får gälla även i fortsättningen för den som tar ut enstaka dagar ledigt för sitt fackliga uppdrag.

Vi vinner trovärdighet om det är det fackliga uppdraget som är det viktigaste och det man prioriterar, inte de höga ersättningarna som misstänkliggör våra förtroendevalda. Maxarvoden ska gälla samtliga förtroendeuppdrag inom förbunden från ordförande till funktionärer/anställda på alla nivåer. För att inte sänka löner/ersättningar för de som sitter på uppdrag och som planerar sina liv efter sina inkomster ska detta gälla nyvalda från det beslutet tas på kongressen.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att maxarvoden i nivå med genomsnittslönen införs i LO-kollektivet samt att man utreder om övriga ersättningar i förbunden ska anpassas efter maxarvodet.

Utlåtande motionerna 12.2–12.7

12.2

att LO ska införa ersättning för uppdragstagare eftersom LO-uppdrag är på ledig dag/fridag.

12.3

att reglerna för ersättning för förlorad arbetsförtjänst för uppdrag inom LO ändras, så att ersättning också ska utgå för förlorat arbetstillfälle och/eller ledig dag.

12.4

att LO tar ett beslut om att det utgår en ersättning till förtroendevalda som inte har jobb för dagen samt **att** ersättning sker i nivå med värdet av utbildningsarvodet.

12.5

att LO tar ett beslut om att en timersättning i paritet med värdet av utbildningsarvodet ersätter förtroendevalda som inte har jobb för den dagen när uppdraget utförs.

12.6

att ersättning för förlorad inkomst betalas ut även till ”timanställda” som missar en arbetsdag på grund av ett fackligt uppdrag, i annat fall ska stipendie/arvode eller annan ersättning utbetalas som motsvarar förlorad inkomst.

12.7

att maxarvoden i nivå med genomsnittslönen införs i LO-kollektivet samt **att** man utreder om övriga ersättningar i förbunden ska anpassas efter maxarvodet.

En av de verkliga styrkorna i fackföreningsrörelsen är våra förtroendevalda som med sin tid och sitt engagemang bär verksamheten framåt. Uppdraget som förtroendevald tar utgångspunkt i arbetsplatsen och ibland utökas uppdraget till avdelningsnivå eller motsvarande inom förbunden. I LOs regionala verksamhet sker det inom LO-distrikten, ofta som ledamot i LO-facken i kommunerna eller som utförare av uppdrag i LOs tjänst så som skolinformatör och liknande. Frågan som lyfts i motionerna handlar om ersättning för förtroendevalda i uppdrag som saknar inkomst för dagen eller tvingas tacka nej till arbete på grund av otrygga anställningar. En viktig del för LO och förbunden är synen på det fackliga uppdraget, att det är just ett uppdrag i en förening som vilar på ideell grund, där man gemensamt investerar sin tid för att stärka den fackliga rörelsen. Den bärande principen vid ersättning vilar på att ingen ska förlora ersättning på att genomföra fackligt arbete och hanteras inom LO så som att det är faktiskt förlorad arbetsförtjänst som ligger till grund för ersättning till uppdragstagare i LOs tjänst.

Samtidigt ser vi hur fler av förbundens förtroendevalda drabbas av otrygga anställningar och att det uppstår situationer där det kan vara så att man förlorar arbetsinkomst utan att man för dagen är garanterad ett arbete. Den förändrade strukturen på arbetsmarknaden kräver även av LO att överväga hur ersättningarna till förtroendevalda ska hanteras fortsättningsvis.

LO-förbunden har därför inom ramen för LOs arbete med Stärkt organisering – Stärkt organisation med

fokus på skolinformation inlett en försöksverksamhet under 2020 i två LO-distrikt med en modell där även uppdragstagare i LOs tjänst som saknar förlorad arbetsinkomst får ersättning. LOs styrelse anser att den modellen måste utvärderas och det ska ske i direkt anslutning till att försöksverksamheten är avslutad. Styrelsen avser även att göra en utredning om gränssnittet mellan det ideella engagemanget och uppdrag som görs för utfört arbete och som då ska ersättas. Det är mycket viktigt att ta vara på alla förtroendevaldas engagemang och säkra allas möjlighet till det. Styrelsen avser att följa detta noga under den kommande kongressperioden inom ramen för den organiseringsåtgärdsplan som styrelsen beslutat om.

Angående motion 12.7 är det en viktig princip för ersättningar för det fackliga förtroendeuppdraget att det bygger på det ideella engagemanget. Dock ska ingen behöva avstå från sitt engagemang på grund av ekonomiska skäl. Förslaget innebär i förlängningen att de förtroendevalda inte kommer få sitt inkomstbortfall ersatt. Det riskerar att vi får det svårare att få medlemmar att engagera sig i fackligt arbete. Gällande arvode till heltidsarvoderade fackligt förtroendevalda är styrelsens uppfattning att det redan i dag finns en medvetenhet om att nivåerna måste ligga på en nivå som är rimlig och har förankring hos medlemmarna.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att anse motionerna 12.2, 12.3, 12.4, 12.5, 12.6 besvarade samt

att avslå motionen 12.7.

12.8

Tandvårdsförsäkring som tillägg till ordinarie försäkring

Transportarbetareförbundet avd 26

Tandvårdens mål är att verka för en god tandhälsa och en tandvård på lika villkor för hela befolkningen. Det statliga tandvårdsstödet består av tre olika bidrag: Allmänt tandvårdsbidrag, särskilt tandvårdsbidrag och skydd mot höga kostnader Allmänt tandvårdsbidrag (ATB) ges till alla som är 23 år eller äldre och som enligt socialförsäkringsbalken anses vara bosatta i Sverige. ATB får användas för betalning av all ersättningsberättigad tandvård.

Storleken på ATB beror på patientens ålder. Till och med det år patienten fyller 29 år och från och med det år patienten fyller 65 år är bidraget 300 kronor per år. Från och med det år patienten fyller 30 år och till och med det år patienten fyller 64 år är bidraget 150 kronor per år.

Från och med den 15 april 2018 dubblerades bidraget för alla tre åldersgrupperna. ATB blir tillgängligt den 1 juli varje år och varje bidrag kan användas under en tvåårsperiod. Bidraget får även användas för att betala abonnemangstandvård. Tandvården håller på att bli en klassfråga där din tandstatus avgör om du är rik eller fattig.

Är du arbetare har du sällan de ekonomiska resurserna som krävs för att ha en tandvårdsförsäkring eller gå till den privata tandvården. Det innebär att vi gör en återgång till början av 1900-talet där man bara genom att titta in i munnen på vanligt folk kunde se om man var en fattig arbetare. Detta kan i förlängningen leda till mobbning, utstötthet i skola och arbetslivet samt skapa psykiskt lidande. Är det så vi vill ha det? Därför är tandhälsa en fråga om social status och klass i samhället.

Då politiken i dag inte är i närheten av en lösning på detta problem så ser vi ett behov att ta ett större ansvar om våra medlemmars välmående i denna fråga.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO verkar för att alla LO-förbundens medlemmar erbjuds en tandvårdsförsäkring som medlemsförmån i likhet med nuvarande hemförsäkring som finns under respektive LO förbund samt

att LO verkar för en möjlighet att via medlemskapet erbjuda alla LO-förbundens medlemmar en tilläggsförsäkring för tandvård.

Utlåtande motionerna 12.8, 14.62 (att-sats 1), 18.5 (att-sats 1), 18.6 (att-sats 1) och 18.7 (att-sats 1)

12.8

att LO verkar för att alla LO-förbundens medlemmar erbjuds en tandvårdsförsäkring som medlemsförmån i likhet med nuvarande hemförsäkring som finns under respektive LO förbund samt

att LO verkar för en möjlighet att via medlemskapet erbjuda alla LO-förbundens medlemmar en tilläggsförsäkring för tandvård.

14.62

att ge LOs styrelse i uppdrag att medlemsförsäkringar anpassas till dagens arbetsmarknad (behandlas under dagordningspunkt 12.b).

18.5

att ge LOs styrelse i uppdrag att verka för att Folksam inför ett nytt moment i sjuk- och efterlevandeförsäkringen som lyder att, en gynekologisk cellprovtagning ersätts med ett framtaget schablonbelopp (behandlas under dagordningspunkt 12.b).

18.6

att ge LOs styrelse i uppdrag att verka för att Folksam inför ett nytt moment i sjuk- och efterlevandeförsäkringen som lyder att: mammografiundersökning ersätts med ett framtaget schablonbelopp (behandlas under dagordningspunkt 12.b).

18.7

att Folksam inför ett nytt moment i sjuk- och efterlevandeförsäkringen som lyder: att PSA-test ersätts med ett framtaget schablonbelopp (behandlas under dagordningspunkt 12.b).

Motionären i 12.8 påtalar att tandhälsan riskerar att bli en klassfråga där tandstatusen visar om du är rik eller fattig. Tandhälsan blir en fråga om social status och klass i samhället. Motionären beskriver att politiken i dagens samhälle inte är i närheten av att lösa detta problem och ser ett behov av ett större ansvar om medlemmars välmående i denna fråga.

Det finns också, som motionären beskriver, ett allmänt tandvårdsbidrag som i dag är 300 respektive 600 kronor per år. Särskilt tandvårdsbidrag som kan fås vid viss sjukdom eller vid en viss funktionsvariation som

innebär en risk för försämrad tandhälsa. Det finns också ett högkostnadsskydd vid höga tandvårdskostnader. Du betalar själv kostnader som under ett år sammanlagt uppnår 3 000 kronor enligt statens referenspriser eller tandläkarens respektive tandhygienistens priser om de är lägre. Sedan får du ersättning för

- 50 procent av kostnader som överstiger 3 000 kronor
- 85 procent av kostnader som överstiger 15 000 kronor.

På senaste LO-kongressen 2016 togs det beslut om att högkostnadsskyddet som gäller för sjukvård, också ska gälla för grundläggande tandvård och dagens åldersgräns för fri tandvård ska höjas till 25 år.

Staten har sedan LO-kongressen startat utredningen *Ett tandvårdssystem för jämlik tandhälsa* som ska analysera hur man kan minska skillnaderna i tandhälsa hos befolkningen. Det ska även lämnas förslag om hur tandvårdssystemet kan utvecklas för att bli mer resurseffektivt och jämlikt.

LOs styrelse anser att tänder är en del av kroppen och att tandhälsan och en individs kostnader borde regleras i samma socialförsäkringssystem som för övriga kroppen.

I motion 14.62 första att-sats beskrivs att medlemsförsäkringarnas slutålder ska fortsätta gälla till minst 67 år samt höjas i förhållande till rätten att kvarstå i arbete, i dag (januari 2020) är detta 68 år.

Det ges redan i dag möjlighet för respektive förbund inom LO att hos Folksam göra ändring av slutålder i sina medlemsförsäkringar.

Motionerna 18.5, 18.6 och 18.7 handlar om gynekologisk cellprovstagning, mammografi och PSA-test.

I motion 18.5 står att en av orsakerna att kvinnor inte gör cellprovtagningen kan bero på att de saknar möjlighet att ta ledigt från arbetet. Detta kan vara en orsak till att livmoderhalscancer nu ökar enligt motionären. Denna provtagning är kostnadsfri sedan 2018 för kvinnor över 23 år.

18.6 handlar om att kvinnor inte gör mammografiscreening för att kvinnan ibland saknar möjlighet att ta ledigt från arbetet. Detta kan vara en orsak till att bröstcancer nu ökar. Alla kvinnor erbjuds provtagning från 40-års ålder med återkommande intervall. Denna provtagning är kostnadsfri.

I motion 18.7 står det om att PSA-test inte görs för att mannen ibland saknar möjlighet att ta ledigt från arbetet.

Motionären menar att om det införs en schablonersättning i medlemsförsäkringen sjuk- och efterlevandeförsäkringen hos Folksam för dessa provtagningar kanske fler genomför dessa.

LOs styrelse anser inte att det är rätt väg att införa en schablonersättning ur en egenfinansierad försäkring, vilket sjuk- och efterlevandeförsäkringen hos Folksam är. Om rätten till ledighet är ett problem bör frågan hamna i förbundsförhandlingar med respektive motpart.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att anse motionen 14.62 (att-sats 1) besvarad samt

att avslå motionerna 12.8, 18.5 (att-sats 1), 18.6 (att-sats 1), 18.7 (att-sats 1).

12.c LO-bank

12.9

LO-Bank

GS-facket avd 14 Mellannorrland

Många banker agerar profitörer på våra medlemmars surt förvärvade pengar, med ett helt batteri av diverse avgifter.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO ser över möjligheten, att tillsammans med förbunden, starta en medlemsägd LO-bank med bra villkor och där vinstintresse och aktieutdelning lyser med sin frånvaro.

12.10

Bank för ökad medlemsnytta

Byggnadsarbetareförbundet

Banksystemet i Sverige blir allt mer distanserat från den enskilda lönearbetaren och dennes behov av en bra och tillförlitlig banktjänst med goda villkor och ett samhällsansvar. LOs medlemsgrupper skulle behöva en bank med fokus på att kostnadseffektivt erbjuda medlemmarna högsta möjliga service, rådgivning och bra villkor.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO utreder möjligheten att bilda en bank för Sveriges lönearbetare samt

att LO nyttjar sitt inflytande och sin konsumentmakt genom att förhandla fram ett samverkansavtal med någon befintlig bank som delar motionens intentioner och syfte att erbjuda Sveriges lönearbetare en samlad banktjänst med förmånligare villkor.

Utlåtande motionerna 12.9 och 12.10

12.9

att LO ser över möjligheten, att tillsammans med förbunden, starta en medlemsägd LO-bank med bra villkor och där vinstintresse och aktieutdelning lyser med sin frånvaro.

12.10

att LO utreder möjligheten att bilda en bank för Sveriges lönearbetare samt

att LO nyttjar sitt inflytande och sin konsumentmakt genom att förhandla fram ett samverkansavtal med någon befintlig bank som delar motionens intentioner och syfte att erbjuda Sveriges lönearbetare en samlad banktjänst med förmånligare villkor.

GS-facket avd 14 har i motion 12.9 lyft fram att banker har höga marginaler och att det därvid finns ett behov av konkurrenskraftiga banktjänster. I syfte att tillvarata medlemmarnas intresse föreslås i motionen att se över möjligheterna för LO, tillsammans med förbunden, att skapa en medlemsägd LO-bank. Frågan om att etablera en medlemsägd bank har behandlats vid flera LO-kongresser tidigare, senast vid kongressen 2016.

Reglerna för att erhålla bankkottor (tillstånd att bedriva bank) från Finansinspektionen är omfattande, bland annat krävs kapitaltäckning, kompetens, distributionskanaler, organisation med mera. Att etablera en bank innebär också betydande ekonomiska risker. Därtill innebär en banketablering betydande anseenderisker vilket penningtvättsskandalerna som skakat de nordiska bankerna under förra året är tydliga bevis för.

Mot bakgrund av ovan anförda så skulle det innebära alltför betydande risker för LO och dess förbund att etablera en medlemsägd bank.

Byggnadsarbetarförbundet har i motion 12.10 anført att distansen mellan banksystemet och den enskilda löntagaren är stort varvid det finns ett behov för en bank med fokus på kostnadseffektivt erbjudande till den enskilde medlemmen. Motionen föreslår att LO, i kraft av dess inflytande, förhandlar fram ett samarbetsavtal med en befintlig bank samt utreder möjligheten att etablera en bank.

LO delar Byggnadsarbetarförbundets uppfattning om att det finns ett behov av att träffa ett ramavtal med en befintliga bank för att kunna minska avståndet mellan den enskilde medlemmen och banken. LO har därför genom bolaget Facket Medlemsförmåner i Sverige AB under en längre tid fört förhandlingar med Swedbank. Facket Medlemsförmåner i Sverige AB och Swedbank har kommit långt i dessa förhandlingar. Förhoppningen är att under hösten 2020 kunna presentera attraktiva bolånevillkor till samtliga LO-förbundens medlemmar. Därtill finns det redan i dag attraktiva medlemslån och förmåner hos Swedbank avseende blacolån, rådgivning och nödlån. Rörande betal- och kreditkort så har Facket Medlemsförmåner i Sverige AB förhandlat fram attraktiva lösningar med Entercard. Sammantaget så finns det således redan i dag konkurrensmässiga banktjänster.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att anse motionen 12.10 (att-sats 2) besvarad samt

att avslå motionerna 12.9, 12.10 (att-sats 1).

Utlåtande motion 17.4 (att-sats 4)

17.4

att inget kapital eller fonder som LO äger eller har inflytande över investeras i fossil infrastruktur (behandlas under dagordningspunkt 12.c),

I motion 17.4, fjärde att-satsen, föreslås att kongressen beslutar att inget kapital eller fonder som LO äger eller har inflytande över investeras i fossil infrastruktur.

Bantorget Finans, som sköter kapitalförvaltning åt LO, söker alltid investera i fonder som har hög ESG-klassning (ESG = Environmental Social Governance). Det innebär att investeringar görs primärt i fonder som investerar i bolag där det finns en tydlig strategi för hållbarhet. Eftersom Bantorget Finans inte investerar direkt i bolag så är det inte möjligt att exkludera bolag i fonder som innehar fossil infrastruktur.

För kännedom så driver Bantorget Förvaltning genom det icke kommersiella projektet ESG4Real ett hållbarhetsinitiativ i syfte att driva kapitalförvaltare och kapitalägare mot en hållbar kapitalmarknad.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att anse motionen 17.4 (att-sats 4) besvarad.

Trygghet för vanligt folk

– det är temat på LOs 29:e ordinarie kongress.

Utan medlemmarna i LO-förbunden stannar det svenska samhället. Det är vårt arbete som, varje dag, dygnet runt får Sverige att fungera. Vi bär upp samhället. Vi är samhället.

Tillsammans har vi skapat en svensk modell att vara stolta över. Men den svenska modellen är utmanad av allt fler osäkra anställningar, nedskärningar och minskad trygghet. Nu måste utvecklingen vända.

Trygghet för LO-förbundens medlemmar innebär fasta jobb med bra löner och bra arbetsvillkor. Men det räcker inte. Tryggheten måste också säkras genom bra och tillgängliga bostäder, genom en utbyggd välfärd och genom kollektivtrafik som fungerar. För alla.

LO vill vara med och forma framtidens arbetsmarknad och framtidens samhälle. I de 325 motionerna till kongressen behandlas en mängd frågor som berör miljoner löntagare i Sverige. Det genomgående temat är att jämlikheten måste öka. På jobbet, i välfärden och i hemmet.

Så skapar vi trygghet för vanligt folk.